

Statistisch overzicht
van de begrotingen 2020 en 2021

DE FINANCIËLE SITUATIE VAN DE BRUSSELSE LOKALE BESTUREN

Inhoudstafel

INLEIDING EN SYNTHESE	3
Statistische bronnen & methodologische beschouwingen	6
DE BRUSSELSE LOKALE BESTUREN	7
Ontvangsten	7
Gewone uitgaven en kapitaaluitgaven	8
Brutobesparingen en financieringsbehoefte	8
Schuld	8
DE BRUSSELSE GEMEENTEN	9
Gewone uitgaven	9
De financiering van de pensioenen van het statutair personeel blijft wegen op de begrotingen van de lokale besturen	10
Gewone ontvangsten	13
Saldi	18
Investerings	19
DE BRUSSELSE OCMW'S	20
Exploitatie-uitgaven	20
Structuur van de ontvangsten	23
Investerings	25

Inleiding en synthese

De lokale besturen zijn de onmisbare schakel voor het economisch herstel

Het blijft vaak wat onderbelicht. De steden en gemeenten hebben zich tijdens de volledige Covid-19-crisis uit de naad gewerkt om hun inwoners en handelaars van heel nabij te steunen.

Zo nemen ze vandaag het voortouw om hun inwoners te motiveren zich te laten vaccineren. Ze reiken hen alle nuttige informatie aan om in het vaccinatiecentrum te geraken. Tijdens de lockdowns volgden ze de quarantaineregels op en het respecteren van de avondklok. Ze werden overstelpt met vele hulpvragen van zwakkere gezinnen. In het begin van de crisis maakten en verdeelden ze mondklappers. Het zijn allemaal tastbare dingen, die dicht bij de burger staan.

Vandaag bevinden we ons op een keerpunt. Brussel vaccineert met grote snelheid, waardoor het leven er weldra weer heel wat aangenamer zal uitzien. Maar het werk voor de gemeenten is niet af. Delen van onze economie en het sociale weefsel komen beschadigd uit deze crisis. De inbreng van de lokale besturen is cruciaal om een duurzaam herstel van de **lokale economie** te ondersteunen.

Onderschat ook hun rol niet als **investeerder**. Zowat 35% van alle overheidsinvesteringen gebeuren op lokaal niveau. Daarnaast spelen ze een cruciale rol om op het terrein concreet mee te werken aan de milieutransitie en om bij te dragen aan een veerkrachtigere samenleving.

Staan de lokale besturen financieel voldoende sterk om bij te dragen aan de relance?

We maken eerst de balans op van de impact van de gezondheidscrisis op de financiële situatie van de lokale besturen. Nadien laten we de gemeentebestuurders zelf aan het woord. We hebben hen namelijk gevraagd waar ze hun prioriteiten leggen in die lokale relance.

De lokale besturen ondervinden minder financiële impact dan andere overheidsechelons

In bijna alle landen van de eurozone en de voornaamste economieën hadden de Covid-19-crisis en de overheidsmaatregelen in dat verband (gezondheidsmaatregelen, lockdowns, hoogdringende economische en sociale maatregelen) grote gevolgen voor de overheidsfinanciën. De tekorten werden groter en schulden stegen tot een nooit eerder gezien peil.

De financiën van lokale besturen hebben in mindere mate rechtstreeks sociaaleconomische gevolgen van de crisis ondervonden. Dit valt zowel te verklaren door hun bevoegdheden (die weinig gericht zijn op rechtstreekse ondersteuning van de economische actoren), als door de structuur van hun ontvangsten (grondbelasting, en met enige vertraging de inkomstenbelasting), die pas later deze sociaaleconomische context zullen ondervinden.

De Covid-19-crisis weegt op de begrotingen 2020-2021, maar de schade valt mee

De impact weegt misschien minder zwaar door, toch zijn lokale besturen niet ongeschonden deze gezondheidscrisis doorgekomen. Hoewel we nog niet over de rekeningen voor 2020 beschikken, hebben we nu al een idee van de impact. Dat zien we op basis van de begrotingswijzigingen die in de loop van 2020 in deze nieuwe context zijn doorgevoerd, alsook op basis van de begrotingen voor 2021 die in het verlengde liggen van de impact van 2020.

Impact op de gewone uitgaven: hogere kosten maar ook besparingen

De gezondheidscrisis heeft tot een minder sterke stijging van de **personeelsuitgaven** bijgedragen, aangezien een aantal besturen een beroep hebben gedaan op economische werkloosheid. Vooral in de eerste lockdown zette men de rem op geplande aanwervingen. Personeel dat met pensioen ging, werd hierdoor niet vervangen. Die evolutie zien we eveneens bevestigd in de RSZ-statistieken, die een lichte daling geven in het aantal voltijdse equivalenten (vte). Met slechts 35% van alle vte's eind 2020, merken we op dat het aandeel van het statutair personeel opnieuw sneller daalt in vergelijking met het volledige personeelsbestand van de Brusselse gemeenten. Deze evolutie is uiteraard niet gunstig voor het financieringsstelsel van de pensioenen van het statutair personeel.

De **werkingsuitgaven** werden daarentegen doorgaans opwaarts herzien, met name voor het dekken van de meerkosten die rechtstreeks verbonden zijn met de gezondheidscrisis: aankopen van mondklappen en alcoholgel voor het gemeentepersoneel, onderhoudskosten voor lokalen, aankopen van plexiwanden om de bevolking op een veilige manier te ontvangen, aankopen en verdelen van mondklappen onder de bevolking ... Die meerkosten worden gedeeltelijk gecompenseerd door dalende werkingskosten (energie, water, brandstof, afvalbeheer enz.), door de sluiting van gebouwen en diensten en door het schrappen van tal van evenementen in de openbare ruimte.

De gezondheidscrisis leidde tot een sterke stijging van het aantal aanvragers voor sociale bijstand, die tijdens de diverse lockdowns in een kwetsbare situatie zijn terechtgekomen. Daarnaast zien we aanzienlijke meerkosten bij de woonzorgcentra. Er zijn zowel meerkosten door materiële steun (kosten voor huisvesting, voedselhulp enz.) als door financiële hulp (schuldbemiddeling, voorschotten enz.), naast de aanvragen voor het klassieke leefloon. De financiële tegemoetkomingen van de regionale en de federale overheid hebben de impact op de gemeentedotaties helpen beperken, zowel voor de eindbegrotingen 2020 als voor de begrotingen 2021.

Met de historisch lage rentestand (-25% sinds 2015) zien we bij de **schulduitgaven** de rentelasten op structurele wijze dalen. Deze vertegenwoordigen nog maar iets meer dan 20% van de totale financiële lasten, terwijl kapitaalaflossingen van kredieten een steeds groter aandeel voor hun rekening nemen.

Investeringsuitgaven naar beneden bijgesteld in 2021

De buitengewone uitgaven van de Brusselse gemeenten komen in de begrotingen 2021 uit op bijna 640 miljoen euro en vertonen hiermee een forse daling van bijna 20% t.o.v. 2020. We moeten deze terugval weliswaar relativeren, aangezien de geplande investeringsprojecten voor 2020 op het hoogste niveau van de voorbije 10 jaar stonden.

Waarschijnlijk zal de geraamde toename voor 2020 in realiteit omwille van de gezondheidscrisis niet uitkomen. De lockdown zorgde immers voor een vertraging in de uitvoering van bepaalde investeringsprojecten (tijdelijke stopzetting van bouwondernemingen, vertraagde levering van materialen, vertraging in openbare aanbestedingsprocedures enz.).

De gezondheidscrisis vertraagt de groei van de gewone ontvangsten

De **fiscale ontvangsten** ondervinden sinds 2020 invloed van de gezondheidscrisis. De gevolgen daarvan laten zich ook voelen in 2021 en in de toekomst nog meer.

Naast de impact van de lockdown op bepaalde **lokale belastingen** (taksen op vertoningen en op het gebruik van het openbaar domein), namen heel wat gemeenten extra maatregelen ter ondersteuning van hun lokale ondernemingen, door bepaalde belastingen en retributies af te schaffen of goedkoper te maken. Enkele voorbeelden: de terrasbelasting, de taks op het parkeren van voertuigen, milieutaksen, het standgeld voor marktkramers of kermisexploitanten, belastingen op taxibedrijven, de toeristentaks ...

De gemeenten kregen ontegensprekelijk te maken met een daling in de ontvangsten uit de **aanvullende personenbelasting (APB)** (economische werkloosheid in de eerste lockdown, banenverlies na herstructureringen tot zelfs faillissementen van bedrijven). Rekening houdend met de inkohieringstermijnen zal de impact op de gemeentebegrotingen veeleer pas vanaf de begrotingen 2021 merkbaar zijn en zeker op de begrotingen 2022.

De daling van de **ontvangsten uit prestaties** die al was vastgesteld in 2020, zet zich in mindere mate in 2021 door, aangezien vele gemeentediensten tijdens de diverse lockdowns gesloten bleven (inkomgeld voor gemeentelijke infrastructuur, bijdragen van ouders in kosten voor kinderopvang, ontlenen van boeken in bibliotheken, niet-geïnde huuropbrengsten enz.).

De gemeenten en de OCMW's konden evenwel op regionale steun rekenen om de negatieve impact van de gezondheidscrisis op hun begrotingen te beperken.

De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaf de voorkeur aan het ondersteunen van de OCMW's bij het dekken van de meerkosten voor sociale bijstand. Het Gewest compenseerde eveneens het verlies aan ontvangsten in de gewestelijke verblijfstaking voor toeristen (City Tax).

Lagere begrotingssaldi en meer gemeenten met een tekort

Terwijl de Brusselse gemeenten in de initiële begrotingen van 2020 voor het eigen dienstjaar nagenoeg in evenwicht waren, vertonen ze samen voor de initiële begrotingen 2021 een tekort van 30 miljoen euro of 1,1% van hun gewone ontvangsten. Slechts 8 gemeenten dienden voor 2021 een begroting in met een (vaak heel klein) overschot.

Voor het algemeen totaal (eveneens rekening houdend met de resultaten van vorige dienstjaren en met overboekingen), tekenen de Brusselse gemeenten een overschot op van bijna 121 miljoen euro, of ongeveer 4,5% van hun gewone ontvangsten. Dit overschot is flink gedaald (-40%) in vergelijking met de initiële begrotingen van 2020. Terwijl alle gemeenten in 2019 en 2020 voor het algemeen totaal een begroting in evenwicht hadden, slagen 3 gemeenten er niet in om het wettelijk voorgeschreven evenwicht te halen.

Bezorgdheden voor de toekomst (2022-2025)

Meer nog dan tijdens de cruciale periode van de pandemie, zullen lokale besturen de echte financiële moeilijkheden pas vanaf 2022 gewaarworden. Uit onze peiling blijkt dat 97% van de gemeentebestuurders van mening is dat de gezondheids crisis een blijvende negatieve impact zal hebben op de gemeentefinanciën (41% heeft het over een grote impact).

Voor de jaren 2022-2025 zouden de gevolgen van de crisis vooral kunnen aanhouden in een kleinere belastbare grondslag (aanvullende en lokale belastingen) en in meer uitgaven voor sociale bijstand.

Hoewel de gevolgen van de gezondheids crisis momenteel vooral de actualiteit halen, mogen we niet vergeten dat lokale besturen nog altijd met structurele problemen te kampen hebben. Een daarvan is de **financiering van de pensioenlasten van het statutair personeel**, die zwaar blijft wegen op hun begrotingen. Daarom wordt een tegemoetkoming in de pensioenlasten (vooral in de responsabiliseringsbijdrage) als de meest nuttige ondersteuningsmaatregel beschouwd ter versterking van de toekomstige begrotingscapaciteit.

Lokale besturen zitten mee in het hart van de relancepolitiek in dit land.

Lokale antwoorden bieden op mondiale uitdagingen

Onder impuls van de Europese unie heeft België de voorbije maanden een 'Nationaal plan voor herstel en veerkracht' uitgewerkt. Dit nationaal herstelplan moet ons land op het spoor zetten richting een koolstofarme, veerkrachtige en inclusieve samenleving, gecombineerd met een digitale transitie. Naast dit 'Europese' luik zien we tal van regionale herstelplannen zoals 'Vlaamse Veerkracht', 'Get up Wallonia' en het relance- en herstructureringsplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Al deze verschillende plannen komen bovenop strategische plannen rond klimaat, mobiliteit, huisvesting enz.

Het is daarom broodnodig om snel tot actie over te gaan en de relanceplannen operationeel te maken, met concrete acties op lokaal niveau.

Net omdat lokale besturen onmisbaar zijn voor overheidsinvesteringen in ons land (circa 35%, zie hoger) kan hun beleid een lokale hefboom zijn voor het algemeen herstel. In een recente analyse over de territoriale impact van Covid-19⁽¹⁾ houdt de OESO ook een pleidooi voor *overheidsinvesteringen op alle bestuursniveaus, die het herstel post-Covid-19 werkelijk ondersteunen*.

Volgens onze peiling hechten gemeentebestuurders veel belang aan de relance. In eerste fase hebben hun prioritaire acties betrekking op het herstel van de lokale economie (ondersteuning van handelszaken, horeca, culturele en sportactiviteiten, versterking van de sociale bijstand enz.). Op middellange termijn overwegen ze investeringen om de klimaatomslag en de digitale transitie te bevorderen (energierenovatie van openbare gebouwen, inzetten op zachte mobiliteit, digitalisering van de gemeentediensten enz.).

Een efficiënte coördinatie van de diverse investeringsprogramma's en een langetermijnvisie op alle bestuursniveaus is vandaag meer dan ooit noodzakelijk. Opdat al onze gemeenten vlot in deze herstelplannen kunnen meestappen.

(1) De territoriale impact van Covid-19: de crisis beheren op de diverse bestuursniveaus - OESO - november 2020

Statistische bronnen & methodologische beschouwingen

Op basis van de **initiële begrotingen 2021** biedt dit document een statistisch overzicht van de voornaamste categorieën van ontvangsten en uitgaven van de Brusselse lokale besturen, nl. de gemeenten en hun OCMW's.

De representativiteitsgraad (ten opzichte van de bevolking) ligt zowel voor de gemeenten als voor de OCMW's op 100%.

Voor de gemeenten brachten we (bij de ontvangsten en de uitgaven) de lonen van het door de gewesten gesubsidieerd onderwijzend personeel in mindering.

De statistieken met het aantal werknemers in de lokale besturen komen van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ).

Het aantal begunstigden met een leefloon haalden we uit de 'Barometer voor Maatschappelijke Integratie' van de POD Maatschappelijke Integratie.

De analyse van de begrotingsstatistieken gebeurt eveneens op basis van de 'sociaaleconomische typologie'⁽¹⁾ van de Brusselse gemeenten, die volgende categorieën of clusters omvat:

Voor een meer gedetailleerde statistische bijlage kan u terecht op research.belfius.be/nl/.

Clusters	Gemeenten
B1 Residentiële gemeenten van het zuidoosten	Sint-Lambrechts-Woluwe, Oudergem, Sint-Pieters-Woluwe, Ukkel, Watermaal-Bosvoorde
B2 Residentiële gemeenten van het noordwesten	Ganshoren, Evere, Koekelberg, Jette, Sint-Agatha-Berchem
B3 Gemeenten "eerste gordel"	Etterbeek, Elsene, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Node
B4 Voormalige industriële gemeenten van de kanaalzone	Anderlecht, Sint-Jans-Molenbeek, Vorst, Schaarbeek
B5 Brussel-Stad	Brussel-Stad

(1) research.belfius.be/nl/typologie-van-de-gemeenten/

De Brusselse lokale besturen

(op basis van de cijfers van de nationale boekhouding 2016-2019)

De statistieken van de nationale rekeningen van het INR⁽¹⁾ bieden ons een cijferoverzicht van de volledige Brusselse lokale sector conform de ESR 2010-methodologie⁽²⁾. De perimeter van de lokale sector (S1313) omvat immers de gemeenten en de OCMW's, maar ook de politiezones, heel wat gemeente-bedrijven en gemeentelijke vzw's, alsook een zeker aantal intercommunales (die voornamelijk actief zijn in de milieusector en opleiding)⁽³⁾.

Ontvangsten

In 2019 klokten de ontvangsten van de Brusselse lokale besturen op een totaal van 3.685 miljoen euro af, een toename van 4,9% in vergelijking met het jaar ervoor. De ontvangsten van Brusselse lokale besturen komen hoofdzakelijk uit werkings- en kapitaaltoelagen (48,5%), lokale belastingen (36,2%) en eigen ontvangsten zoals die uit eigendom en verkoop van producten en diensten (15,2%). Deze laatste categorie steeg tijdens de voorbije 4 jaar (+6,8% per jaar, tegenover een jaarlijkse stijging van +2,9% voor alle ontvangsten samen) het meest dynamisch. Het gaat om een globale financieringsstructuur van de lokale besturen die aanzienlijk verschilt tussen gemeenten, OCMW's of politiezones.

(1) Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) – cijfers beschikbaar op de website van de NBB.

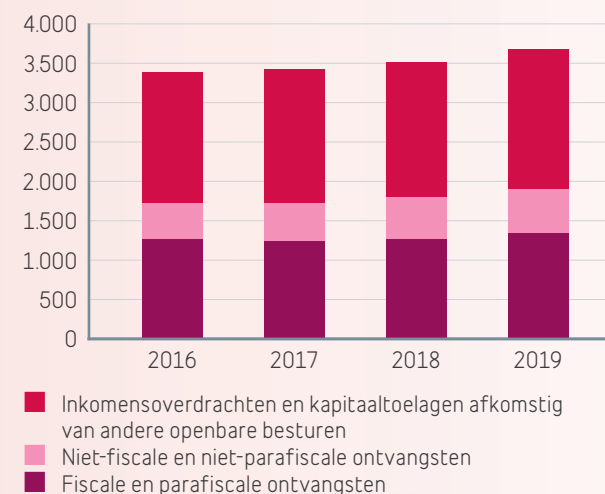
(2) Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen, dat dient als referentiekader voor de statistieken van het Europees stabiliteitspact.

(3) De bedoelde lijst van de publieke entiteiten is op de website van het INR terug te vinden.

Ontvangsten en uitgaven van de Brusselse lokale besturen - 2019

	2019	Evolutie (tov 2018)
Fiscale en parafiscale ontvangsten	1.334,5	5,4%
Niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten	561,8	6,0%
Inkomensoverdrachten en kapitaaltoelagen afkomstig van andere openbare besturen	1.788,9	4,2%
ONTVANGSTEN	3.685,2	4,9%
Bezoldiging werknemers	1.363,9	4,8%
Intermediair verbruik en betaalde belastingen	252,8	4,5%
Sociale uitkeringen	561,2	4,4%
Subsidies en inkomensoverdrachten	1.038,2	-1,5%
Rentelasten	46	-8,4%
Kapitaaluitgaven	347,2	-1,1%
UITGAVEN	3.609,4	2,1%
Brutobesparingen	305,1	23,6%
FINANCIERINGSOVERSCHOT (+) OF -TEKORT (-)	75,8	-

Evolutie van de ontvangsten van de Brusselse lokale besturen - 2016-2019

Bron: INR - NBB

Gewone uitgaven en kapitaaluitgaven

In 2019 kwamen de uitgaven van de Brusselse lokale besturen op 3.609 miljoen euro uit, een toename van 2,1% in vergelijking met het jaar daarvoor. De bezoldigingen van werknemers nemen 37,8% van de totale uitgaven voor hun rekening. De inkomensoverdrachten en de sociale uitkeringen (voornamelijk via de OCMW's) vertegenwoordigen respectievelijk 28,8% en 15,5% van de totale uitgaven. De rentelasten, die de voorbije 4 jaar telkens met 7,5% gedaald zijn, tekenen maar voor 1,3% van de totale uitgaven.

De investeringsuitgaven schommelen afhankelijk van het jaar tussen 275 en 350 miljoen euro. Dit komt neer op 8 tot 10% van de totale uitgaven.

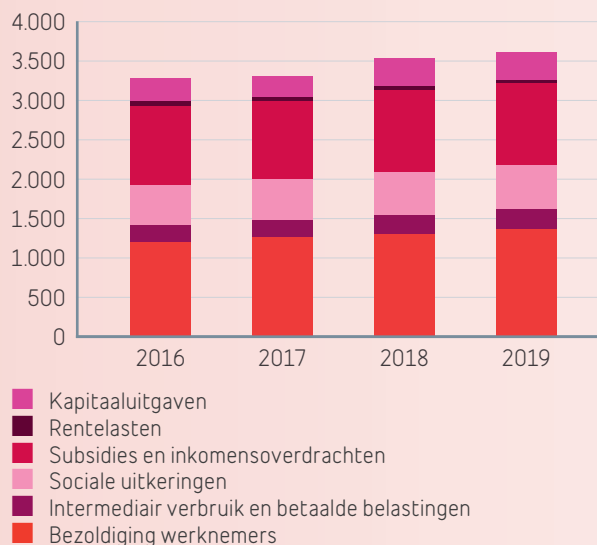
Brutobesparingen en financieringsbehoefte

Met een jaarlijkse financieringsoverschot van nagenoeg 100 miljoen euro hebben de Brusselse lokale besturen - met uitzondering van het jaar 2018 - een positief ESR-saldo. De brutobesparing, d.w.z. het saldo dat men verkrijgt indien men de kapitaalverrichtingen niet meerekent, schommelt naargelang het jaar tussen 250 en 300 miljoen euro.

Schuld

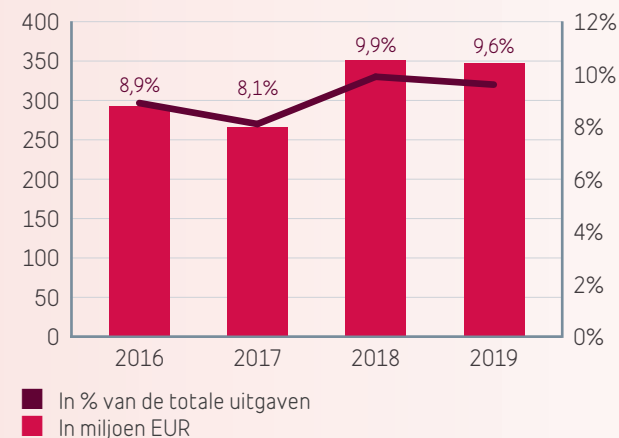
De uitstaande schuld van Brusselse lokale besturen kwam in 2019 uit op 2.389 miljoen euro. Ten opzichte van de totale ontvangsten vertegenwoordigen die schulden relatief gezien 64,8% in 2019, tegenover 72,8% in 2016.

Evolutie van de uitgaven van Brusselse lokale besturen - 2016-2019

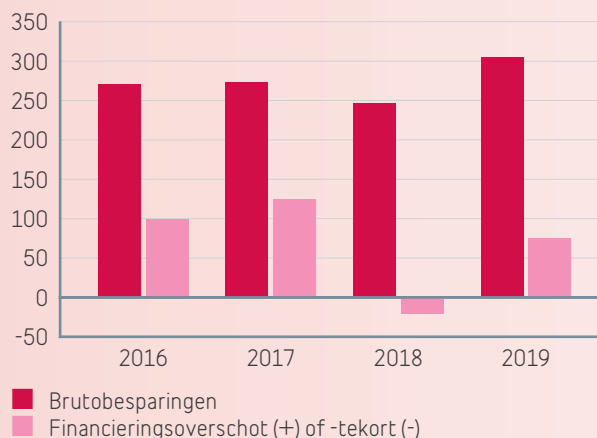

Bron: INR - NBB

Evolutie van de kapitaaluitgaven van de Brusselse lokale besturen - 2016-2019

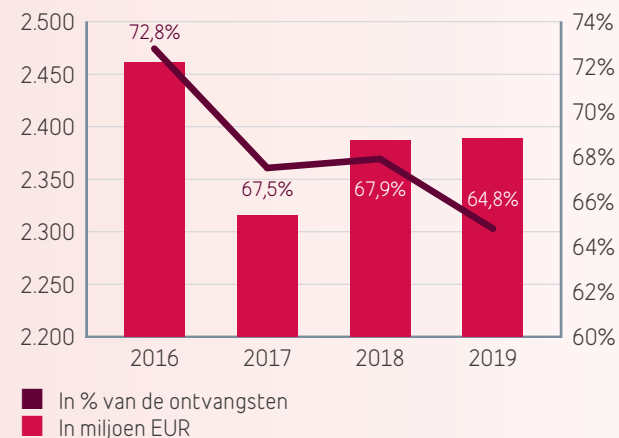

Evolutie van het financieringsoverschot en -tekort van Brusselse lokale besturen - 2016-2019

Bron: INR - NBB

Evolutie van de brutoschuld van de Brusselse lokale besturen - 2016-2019

De Brusselse gemeenten

Gewone uitgaven

Volgens de initiële begrotingen 2021 komen de gewone uitgaven van de Brusselse gemeenten uit op 2,6 miljard euro of 2.100 euro per inwoner. Hiermee tekenen ze t.o.v. 2020 een stijging van 3,0% op.

De personeelsuitgaven (excl. gesubsidieerd onderwijzend personeel) nemen gemiddeld 43% van de totale uitgaven in beslag, tegenover 36% voor de overdrachten (OCMW, politiezone enz.).

Personeelsuitgaven

De personeelsuitgaven van Brusselse gemeenten zijn in 2021 met 3,0% gestegen. Dit kwam vooral door een forse stijging van de wedden van het contractueel personeel (+8,5%).

Volgens RSZ-statistieken kwam het administratief personeel van de Brusselse gemeenten (incl. overheidsbedrijven) eind 2020 uit op 17.485 voltijdse equivalenten (vte), een toename van 2,7% op jaarbasis. Het aandeel van het statutair personeel neemt lichtjes af (-0,7%) en vertegenwoordigt nog slechts 35,7% van het volledige personeelsbestand. Daarnaast nam het aantal contractuele werknemers in 2020 toe met 542 vte's, of +6,1%.

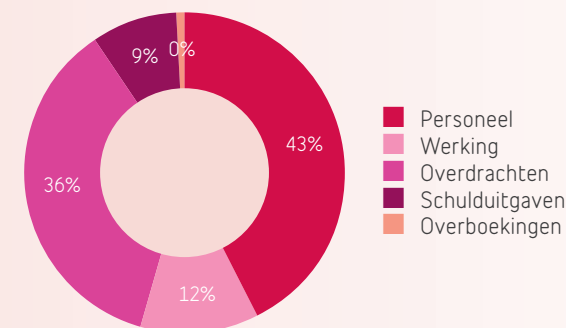
De gezondheidscrisis had relatief weinig impact op de personeelsuitgaven. Volgens de analyse van BLB⁽¹⁾ hebben de gemeenten in 2020 hun begrotingen in vergelijking met de initiële geplande begrotingen lichtjes met -0,15% neerwaarts herzien. Die lichte terugval is het gevolg van de heel gedeeltelijke economische werkloosheid en van beperkingen bij aanvangelijk geplande personeelsrekruteringen.

(1) Brussel Lokale besturen - Focus Nr. 8 - Impact COVID-19 op de gemeentefinanciën - mei 2021.

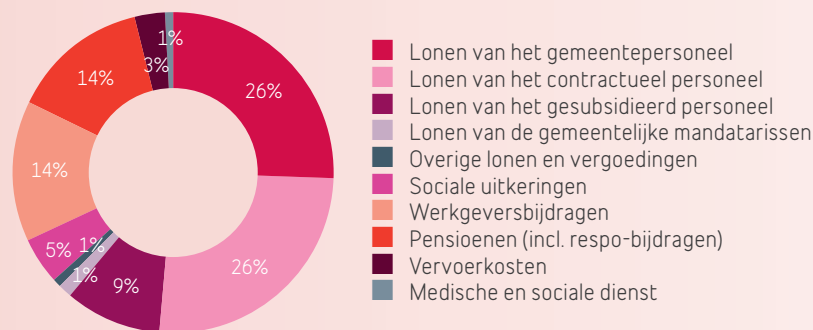
Uitsplitsing van de gewone uitgaven volgens economische groep - Begrotingen 2021 (in miljoen EUR en in EUR/inw.)

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Personeel	1.092	896,7	3,9%
Werking	303	248,8	1,4%
Overdrachten	923	757,8	2,9%
Schulduitgaven	224	184,1	2,3%
Overboekingen	16	13,0	-0,1%
TOTALE GEWONE UITGAVEN	2.559	2.100,4	3,0%

Uitsplitsing van de gewone uitgaven volgens economische groep - Begrotingen 2021

Verdeling van de personeelsuitgaven per kostencategorie - Begrotingen 2021

De financiering van de pensioenen van het statutair personeel blijft wegen op de begrotingen van de lokale besturen

Bovenop de gezondheidscrisis blijft de financiering van de pensioenlasten de komende jaren ongetwijfeld de grootste financiële uitdaging voor gemeentelijke bestuurders.

In tegenstelling tot werkgevers uit de privésector of tot andere overheidsniveaus, dragen provinciale en lokale besturen integraal de pensioenen van hun vastbenoemde ambtenaren en rechthebbenden, zonder enige financiële tegemoetkoming van de federale overheid. De financiering van het pensioenstelsel van lokale besturen volgt het **repartitieprincipe** met een relatief beperkte basis van bijdragers, alleen voor het statutair personeel van de lokale besturen, en die groep werd de voorbije jaren structureel kleiner.

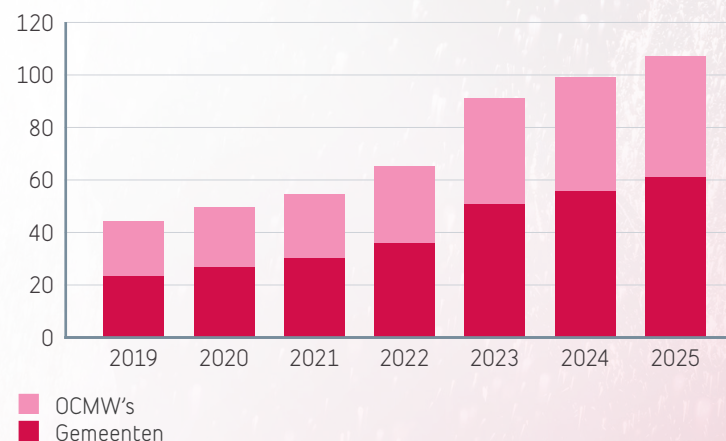
Om aan een toenemend structureel onevenwicht tussen pensioenlasten en bijdragen het hoofd te bieden, voerde de regering vanaf 1 januari 2012 met de wet van 24 oktober 2011 een nieuw pensioenstelsel in voor lokale besturen.

Deze hervorming voorzag in de oprichting van één enkel 'Gesolidariseerd Pensioenfonds' en een **systeem van dubbele bijdragen (basis en responsabilisering)**, om hiermee integraal de pensioenuitgaven zonder een jaarlijks tekort te dekken. Het beoogde systeem heeft dan wel het voordeel dat het Gesolidariseerd Pensioenfonds financieel in evenwicht blijft, maar komt neer op een nagenoeg exponentiële evolutie van de bijdragen ten laste van de lokale overheden.

Volgens ramingen van de Pensioendienst zal de responsabiliseringsbijdrage (bovenop de basisbijdragen, die zelf ook al zijn opgetrokken) voor de Brusselse gemeenten en OCMW's samen toenemen van 44,6 miljoen euro in 2019 tot bijna 107,2 miljoen euro in 2025.

De Brusselse regering is momenteel de problematiek van de pensioenlasten aan het analyseren. Ze heeft hierbij beloofd om bij de federale overheid te pleiten voor een verhoging van de herfinanciering van het Gesolidariseerd Pensioenfonds. Merk op dat de Vlaamse overheid al heeft toegezegd om tussen 2020 en 2025 50% van de responsabiliseringsfactuur van de Vlaamse lokale besturen bij te passen.

Raming van de responsabiliseringsbijdrage van de Brusselse gemeenten en OCMW's - 2019-2025 (in miljoen EUR)

Werkingsuitgaven

De werkingsuitgaven vertegenwoordigen gemiddeld 12% van de gewone uitgaven en vertonen hiermee in 2020 (+1,4% tegenover 7,3% in 2020 en +4,4% in 2019) eerder een matige evolutie. In de nasleep van de lockdowns in 2020 gingen de gemeenten voor 2021 uit van een verdere daling van de werkingsuitgaven voor gebouwen (-3,1%) en voertuigen (-9,2%). Om het hoofd te bieden aan rechtstreekse uitgaven van de gezondheids crisis schreven de gemeenten evenwel 12,3 miljoen euro nieuwe werkingsuitgaven in op functie 140 (rampen).

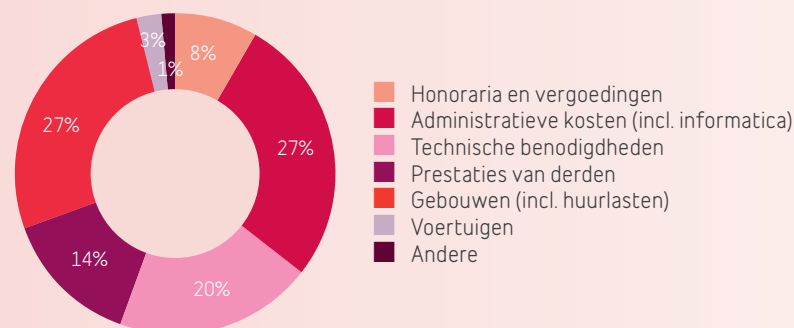
Overdrachtsuitgaven

Overdrachtsuitgaven nemen 36% van de gewone uitgaven van de Brusselse gemeenten voor hun rekening, een groter aandeel in vergelijking met andere regio's (+/- een derde). 90% van deze overdrachtsuitgaven is bestemd voor andere lokale besturen, meer bepaald doordat gemeenten verplicht hun tekorten dekken (OCMW, politiezone, ziekenhuizen, kerkfabrieken, enz.).

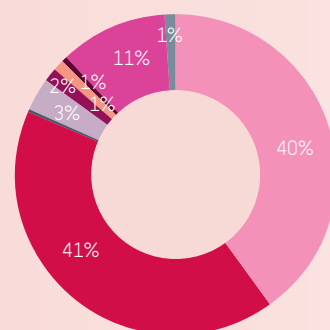
De gezondheids crisis zorgde in de verschillende lockdowns (cf. het hoofdstuk over de OCMW's voor meer details) voor een forse toename in de aanvragen voor sociale bijstand en voor aanzienlijke meerkosten voor de woonzorgcentra. De financiële tegemoetkomingen in de meerkosten door de gewestelijke en federale overheid verklaren vermoedelijk de relatief beperkte stijging van gemeentedotaties in de begrotingen 2021.

De tegemoetkomingen aan het OCMW en de politiezone vertegenwoordigen op zich al respectievelijk 40 en 41% van de overdrachtsuitgaven, of elk ongeveer 15% van de totale gewone uitgaven van de gemeenten.

Verdeling van de werkingsuitgaven per kostencategorie – Begrotingen 2021

Verdeling van de overdrachtsuitgaven per type begunstigde – Begrotingen 2021

- Dotatie aan het OCMW
- Dotatie aan de politiezone
- Kerkfabrieken
- Andere overheden
- Ziekenhuizen en gezondheidsinstellingen
- Ondernemingen
- Gezinnen
- Lokale verenigingen
- Andere overdrachtsuitgaven

Voornaamste componenten van de overdrachtsuitgaven – Begrotingen 2021 (in miljoen EUR en in EUR/inw.)

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
OCMW	373	306	3,5%
Politiezone	382	313	2,5%
Andere toelagen	169	139	4,7%
OVERDRACHTUITGAVEN	923	758	2,9%

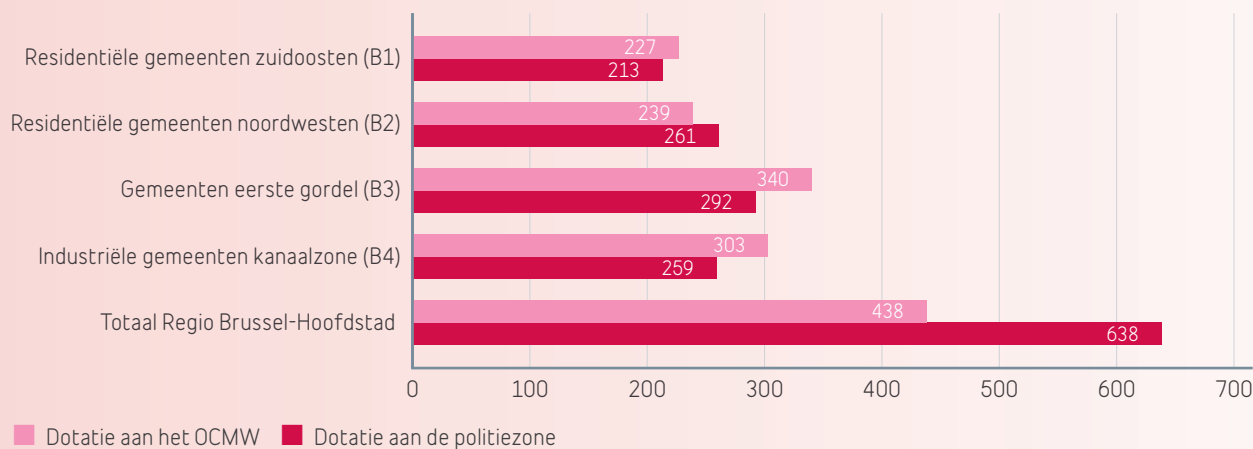
De gemeentelijke dotaties aan het OCMW en aan de politiezone liggen in de gemeenten in het centrum van de agglomeratie (1e gordel, kanaalzone en vooral in Brussel-Stad) relatief hoger (euro/inw.) dan in de meer residentiële gemeenten (2e gordel).

Schulduitgaven (financiële lasten)

De wekerende financiële lasten van leningen (kapitaalaflossingen en interest) voor de financiering van investeringen vormen de hoofdcomponenten van de schulduitgaven. Die laatste komen volgens de begrotingen van 2021 uit op 219 miljoen euro of 9% van de gewone uitgaven.

Met de historisch lage huidige rentestand neemt het relatieve belang van interestlasten voortdurend af, terwijl kapitaalaflossingen een steeds groter aandeel vormen in de schulduitgaven (81% in 2021 tegenover slechts 70% in 2012).

Gemeentelijke dotaties aan het OCMW en aan de politiezone volgens de clusters van gemeenten (in EUR/inw.)

Voornaamste componenten van de schulduitgaven - Begrotingen 2021 (in miljoen EUR en in EUR/inw.)

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Financiële lasten voor leningen (interest)	40,1	32,9	-0,7%
Terugbetaling van leningen (kapitaal)	177,9	146,0	2,6%
Andere financiële lasten	1,3	1,1	-21,3%
SCHULDUITGAVEN	219,3	180,0	1,7%

Gewone ontvangsten

Volgens de begrotingen van 2021 van de Brusselse gemeenten worden de gewone ontvangsten becijferd op 2,5 miljard euro, een toename van 1,9% in vergelijking met 2020.

De gewone ontvangsten kunnen in 3 grote categorieën worden ingedeeld: belastingontvangsten (belastingen van gezinnen en bedrijven), fondsen en ontvangen toelagen (financiële middelen van andere overheden) en tot slot eigen ontvangsten (opbrengsten uit activiteit of onroerend en financieel patrimonium van lokale besturen).

Fiscaliteit levert meer dan de helft van de gewone ontvangsten op, terwijl het Gemeentefonds iets meer dan een vijfde voor zijn rekening neemt.

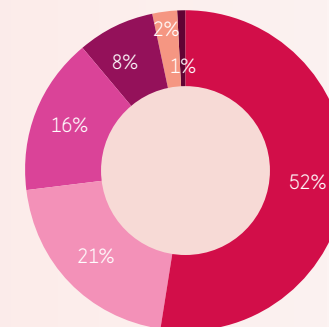
De financieringsstructuur varieert aanzienlijk naargelang de sociaaleconomische cluster van gemeenten⁽¹⁾. Fiscaliteit is nog altijd de belangrijkste bron van financiering, maar haar aandeel in de totale ontvangsten schommelt tussen 45% voor de gemeenten in de kanaalzone en 67% voor de residentiële gemeenten in het zuidoosten (met de hoogste inkomens en dus ook de hoogst belastbare grondslag). Omgekeerd, dankzij het Gemeentefonds dat de rol van financiële gelijktrekker heeft, komt het aandeel van het Gemeentefonds in de totale ontvangsten uit op 26% voor de gemeenten in de kanaalzone, tegenover slechts 8% voor de residentiële gemeenten in het zuidoosten.

(1) Cf. Sociaaleconomische typologie van de gemeenten.

Uitsplitsing van de gewone ontvangsten volgens economische groep - Begrotingen 2021
(in miljoen EUR en in EUR/inw.)

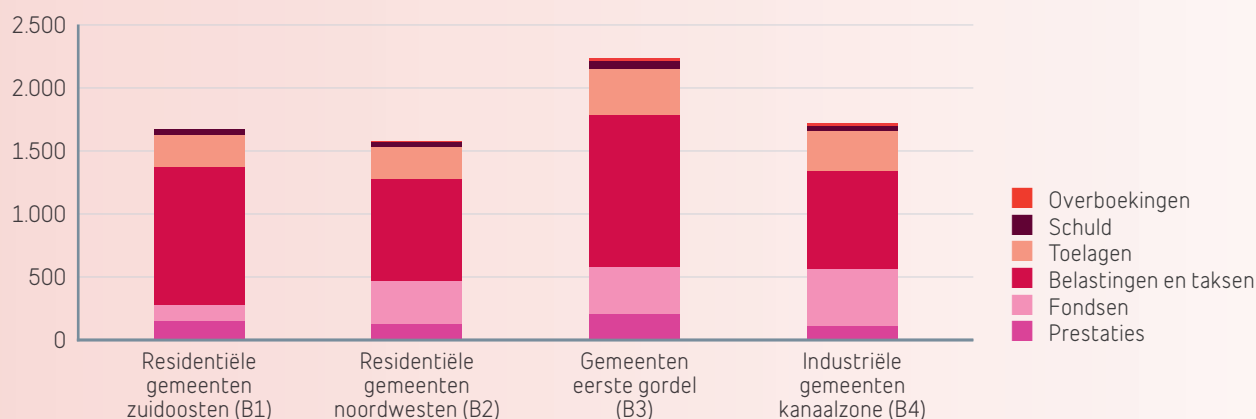
	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Fiscaliteit	1.328	1.090,3	1,2%
Fondsen	526	431,9	1,5%
Toelagen	397	325,5	7,6%
Prestaties	199	163,6	-2,9%
Financiële opbrengsten	64	52,6	0,3%
Overboekingen	15	12,0	23,1%
TOTALE GEWONE ONTVANGSTEN	2.529	2.075,9	1,9%

Uitsplitsing van de gewone ontvangsten volgens economische groep - Begrotingen 2021

- Fiscaliteit
- Fondsen
- Toelagen
- Prestaties
- Financiële opbrengsten
- Overboekingen

Financieringsstructuur volgens de sociaaleconomische cluster van gemeenten - Begrotingen 2021
(in EUR per inwoner)

Belastingontvangsten

De belastingontvangsten van de Brusselse gemeenten komen uit op 1.328 miljoen euro of 1.090 euro per inwoner.

Het merendeel van de belastingontvangsten (79%) komt overwegend uit aanvullende belastingen op andere belastingen zoals onroerende voorheffing (OOV), personenbelasting (APB), verkeersbelasting en recenter de verblijfstaks voor toeristen, de zogenaamde 'city tax'. Specifieke lokale belastingen, die losstaan van belastingen van andere overheidsniveaus en die gemeenten zelf innen, vertegenwoordigen 18% van de opbrengsten.

De structuur van belastingontvangsten varieert evenwel sterk naargelang de sociaaleconomische cluster van de gemeenten.

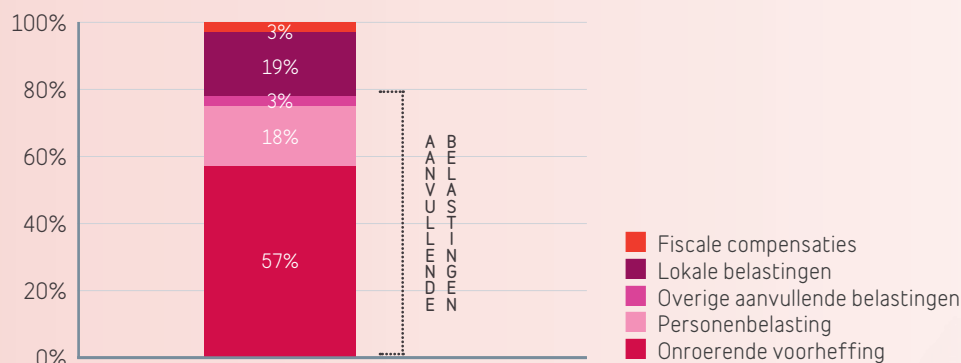
Volgens de begrotingen 2021 stijgen de belastingontvangsten slechts met 1,2% in vergelijking met de initiële begrotingen van 2020. De eerder aangehaalde BLB-studie laat uitschijnen dat Brusselse gemeenten in 2020 in hun begrotingswijzigingen slechts in heel beperkte mate met dalende belastingontvangsten rekening hielden. Maar we kunnen veronderstellen dat de gezondheidscrisis een negatieve impact had op bepaalde belastingen zoals deze op evenementen en ondernemingen, taksen en retributies op de inname van openbaar domein, gemeentelijke belastingen en retributies, boetes... In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gold er in 2020 en in de eerste helft van 2021 ook het moratorium op de betaling van de city tax (verblijfstaks voor toeristen).

In de begrotingen 2021 stellen we evenwel een lichte daling van de opbrengst van de meeste gemeentebelastingen vast, met uitzondering van de aanvullende belasting op de onroerende voorheffing (+2,8%).

Voornaamste categorieën van de belastingontvangsten – Begrotingen 2021

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	763,1	626	2,8%
Aanvullende personenbelasting	236,4	194	-1,6%
Overige aanvullende belastingen	36,7	30	-2,7%
Lokale belastingen	253,9	208	-0,3%
Fiscale compensaties	38,2	31	2,3%
TOTALE BELASTINGONTVANGSTEN	1.328,3	1.090	1,2%

Structuur van de belastingontvangsten – Begrotingen 2021

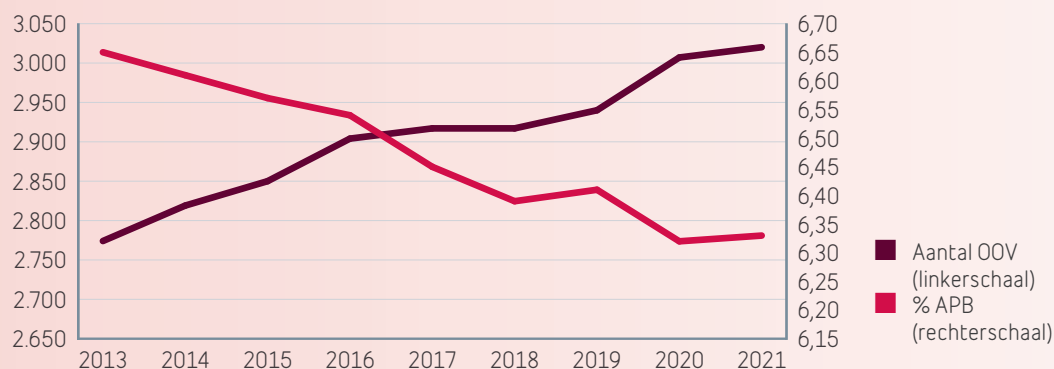
Evolutie van de aanslagvoeten

Wat betreft de aanvullende belastingen, zien we al verschillen de jaren een daling van de gemiddelde aanslagvoet voor de aanvullende belasting op de personenbelasting (van 6,65% in 2013 tot 6,33% in 2021). Deze wordt gecompenseerd door een verhoging van het gemiddelde aantal opcentiemen op de onroerende voorheffing (van 2.774 centiemen in 2013 tot 3.020 centiemen in 2021). In 2021 heeft die evolutie zich gestabiliseerd. Slechts één Brusselse gemeente verhoogde het aantal opcentiemen op de onroerende voorheffing. Wat het percentage van de personenbelasting betreft, werd de daling van één gemeente nagenoeg door de verhoging in een andere gemeente gecompenseerd.

Lokale belastingen

In tegenstelling tot andere Belgische gemeenten, waar bijna de helft van de opbrengst van specifieke lokale belastingen afkomstig is uit belastingen op huisvuil (prestaties op het vlak van openbare hygiëne), komt de voornaamste bijdrage in de Brusselse gemeenten uit het patrimonium (58% van de lokale belastingen), zoals de belasting op kantooroppervlakten of buitenantennes. Volgens de begrotingen 2021 tekenen de specifieke lokale belastingen een lichte daling van 0,3% op in vergelijking met de initiële begrotingen van 2020. De dalingen zijn meer uitgesproken in de belasting op ondernemingen (-5,9%), waar vele gemeenten de belastingverlagingen van 2020 verlengd hebben, en uiteraard ook in de belasting op evenementen (-24,8%), die rechtstreeks door de lockdown getroffen zijn.

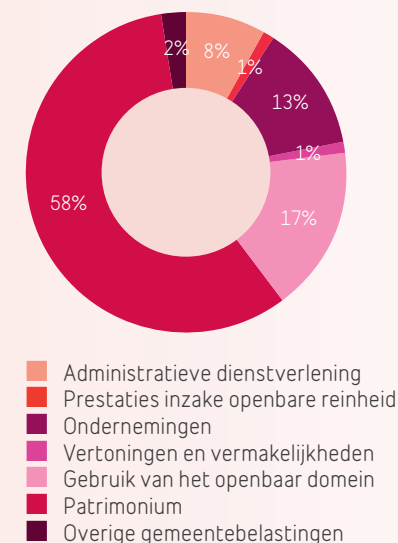
Evolutie van het percentage van de gemeentelijke aanvullende belasting op de personenbelasting en het aantal gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing – Gewestelijk gemiddelde (2013-2021)

Verdeling van de lokale belastingen per categorie – Begrotingen 2021

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Administratieve dienstverlening	19,1	15,7	-7,5%
Prestaties inzake openbare reinheid	3,0	2,5	4,8%
Ondernemingen	29,9	24,5	-5,9%
Vertoningen en vermakelijkheden	2,2	1,8	-24,8%
Gebruik van het openbaar domein	45,8	37,6	-0,1%
Patrimonium	135,3	111,1	1,6%
Overige gemeentebelastingen	18,6	15,3	5,9%
TOTALE LOKALE BELASTINGEN	253,9	208,4	-0,3%

Verdeling van de lokale belastingen per categorie – Begrotingen 2021

Ontvangsten uit fondsen en toelagen

De gemeenteontvangsten uit **dotaties en toelagen**, financiële overdrachten afkomstig van andere bevoegdheidsniveaus (voornamelijk de gewesten), bedragen 923 miljoen euro en vertegenwoordigen 37% van de totale gewone ontvangsten op de begroting van 2021.

Door de financiële compensatie van het Gemeentefonds, draagt de dotatie van het Gemeentefonds gemiddeld 450 euro per inwoner voor de gemeenten in de kanaalzone, tegenover slechts 122 euro voor de residentiële gemeenten in het zuidoosten.

Naast gewestelijke dotaties uit het Gemeentefonds ontvangen Brusselse gemeenten (en Brussel-Stad in het bijzonder) ook federale dotaties (krachtens de bijzondere financieringswet). In totaal komt bijna 60% van de gemeentelijke ontvangsten uit algemene financiering (fondsen en toelagen) van andere overheidsniveau's.

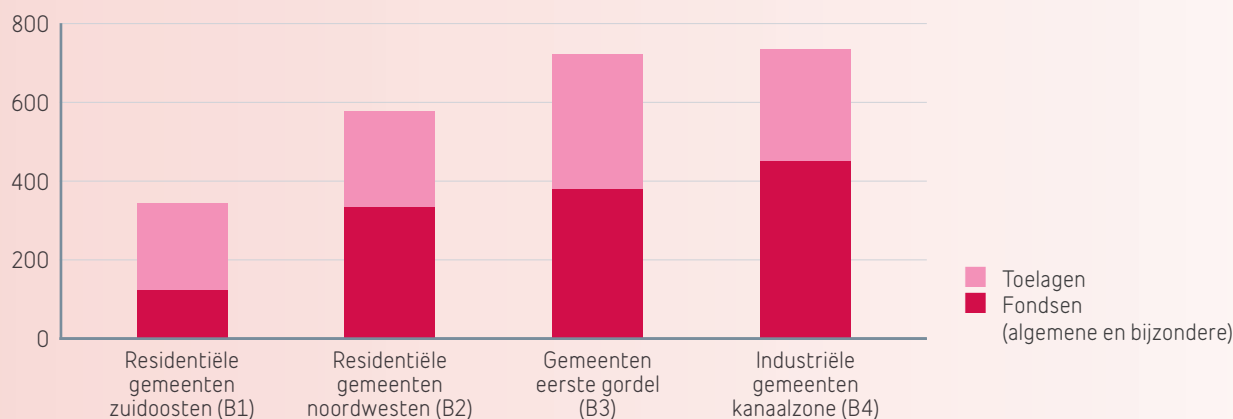
Momenteel⁽¹⁾ voorziet de Brusselse regering - die met de hervorming van het Gemeentefonds al een aanzienlijke financiële inspanning deed - geen extra middelen om de gevolgen van de gezondheidscrisis voor de gemeenten te compenseren (dekking van meerkosten of compensaties voor fiscale verliezen).

(1) Deze analyse werd op 10 juni 2021 afgesloten.

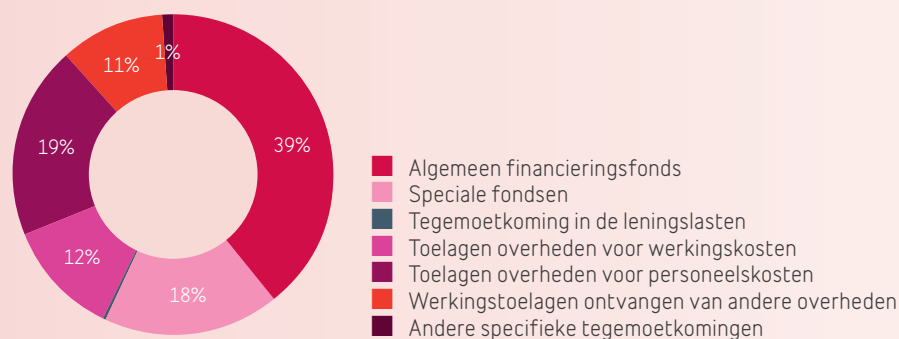
Ontvangsten uit fondsen en toelagen - Begrotingen 2021 (in miljoen EUR en in EUR/inw.)

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Fondsen (algemene en bijzondere)	526	431,9	1,5%
Toelagen	397	325,5	7,6%
TOTAAL	923	757,4	4,0%

Relatief belang van dotaties uit het Gemeentefonds en toelagen volgens de sociaaleconomische clusters van gemeenten - Begrotingen 2021 (in EUR per inwoner)

Gedetailleerde samenstelling van de ontvangsten afkomstig van fondsen en toelagen - Begrotingen 2021

Eigen ontvangsten

De **eigen ontvangsten** uit de activiteit van gemeentebesturen (prestaties) of uit het gemeentelijk patrimonium (huurgeld, financiële opbrengsten) belopen 263 miljoen euro of 216 euro per inwoner. Hiermee vertegenwoordigen ze 11% van de totale gewone ontvangsten.

Binnen de eigen ontvangsten eisen de **ontvangsten uit prestaties** duidelijk het leeuwendeel op (75%). In de begrotingen 2021 belopen ze 199 miljoen euro of 164 euro per inwoner. Bij de Brusselse gemeenten bestaat de top 2 uit ontvangsten uit uitgevoerde prestaties en uit de opbrengst van vastgoed-verhuur.

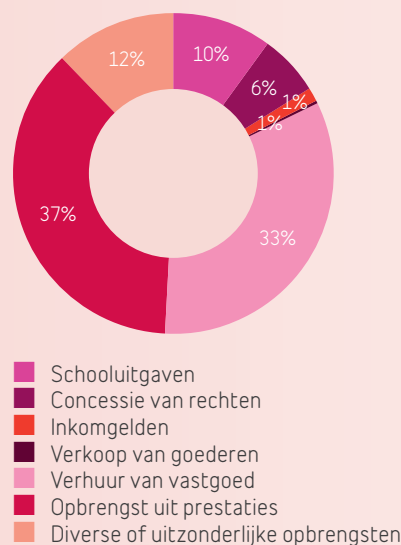
Bij de begrotingswijzigingen van 2020⁽¹⁾ hebben de Brusselse gemeenten hun ontvangsten uit prestaties met 17,6 miljoen euro of -8,6% neerwaarts herzien. Dit is een gevolg van de sluiting van tal van gemeentediensten tijdens de lockdown (toegangsgeld tot gemeentelijke infrastructuur, tegemoetkoming van ouders in de kosten voor kinderopvang, het ontlenen van boeken in bibliotheken...). Bovendien boekten tal van gemeenten verliezen op huurinkomsten. In hun begrotingen 2021 gaan ze voor de ontvangsten uit prestaties uit van een daling van bijna 3% in vergelijking met de initiële begrotingen van 2020.

De **financiële opbrengsten** (interest, dividenden) vertegenwoordigen 64 miljoen euro of 2,5% van de gewone ontvangsten van de Brusselse gemeenten. Meer dan 95% van de opbrengsten is afkomstig uit dividenden van de intercommunales (hoofdzakelijk van de energiesector).

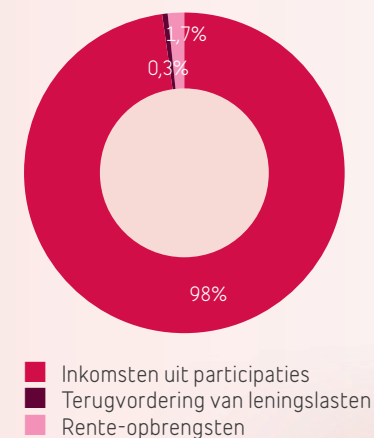
Componenten van de eigen ontvangsten – Begrotingen 2021 (in miljoen EUR en in EUR/inw.)

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Prestaties	199	163,6	-2,9%
Financiële opbrengsten	64	52,6	0,3%
EIGEN ONTVANGSTEN	263	216,2	-2,2%

Gedetailleerde samenstelling van de ontvangsten afkomstig uit prestaties – Begrotingen 2021

Gedetailleerde samenstelling van de financiële ontvangsten – Begrotingen 2021

(1) BPL, Focus N° 8, op. cit.

Saldi

Terwijl de Brusselse gemeenten in de initiële begrotingen van 2020 voor het eigen dienstjaar nagenoeg in evenwicht waren, vertonen ze samen voor de initiële begrotingen 2021 een tekort van 30 miljoen euro of 1,1% van hun gewone ontvangsten. Slechts 8 gemeenten dienden voor 2021 een begroting in met een (vaak heel klein) overschot.

Voor het algemeen totaal (eveneens rekening houdend met de resultaten van vorige dienstjaren en met overboekingen) tekenen de Brusselse gemeenten een overschot op van bijna 121 miljoen euro, of ongeveer 4,5% van hun gewone ontvangsten. Dit overschot is flink gedaald (-40%) in vergelijking met de initiële begrotingen van 2020.

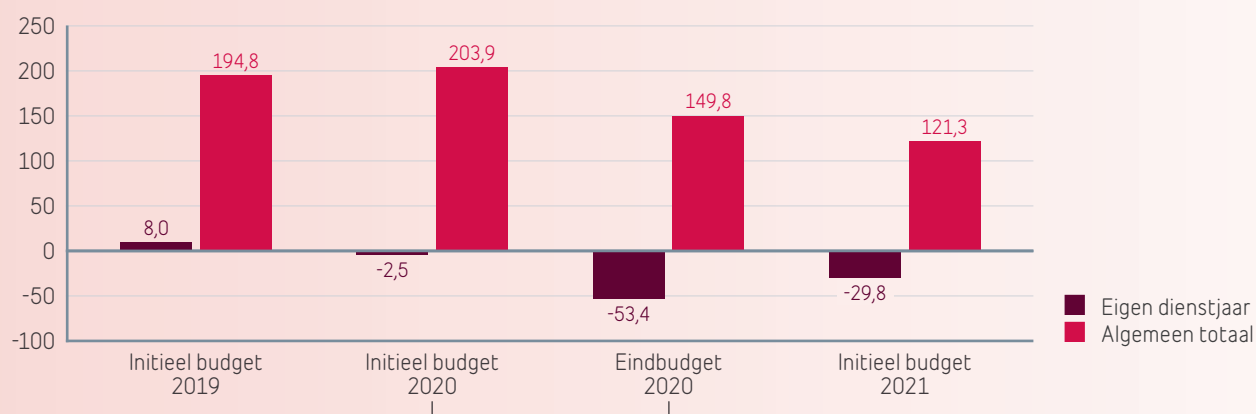
Terwijl alle gemeenten in 2019 en 2020 voor het algemeen totaal een begroting in evenwicht hadden, slagen 3 gemeenten er niet in om het wettelijk voorgeschreven evenwicht te halen.

De vastgestelde verslechtering in de begrotingen 2021 was al opgenomen in de begrotingswijzigingen van 2020 en hield al rekening met de impact van de gezondheids crisis (cf. Studie BLB – op. cit.).

Componenten van het gewone saldo van de Brusselse gemeenten – Begrotingen 2021

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	In % gew. ontvangsten
EIGEN DIENSTJAAR	-30	-24,5	-1,1%
Vorige dienstjaren	159	130,2	5,9%
Overboekingen	-7	-6,1	-0,3%
ALGEMEEN TOTAAL	121	99,6	4,5%

Evolutie van de saldi (eigen dienstjaar en algemeen totaal) (in miljoen EUR)

Investerings

De buitengewone uitgaven van de Brusselse gemeenten komen in de begrotingen 2021 uit op bijna 640 miljoen euro en vertonen t.o.v. 2020 een forse daling van bijna 20%. Deze terugval moeten we weliswaar relativeren, aangezien de voor 2020 geplande investeringen het hoogste niveau van het voorbije decennium bereikten.

De investeringsuitgaven 'stricto sensu' vertegenwoordigen 95% van de totale buitengewone uitgaven.

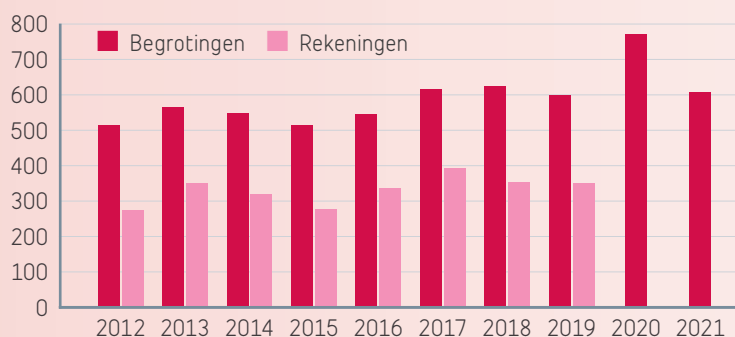
De voornaamste investeringsdomeinen van de Brusselse gemeenten zijn algemeen bestuur (administratieve gebouwen), stedelijke ontwikkeling, sport- en culturele infrastructuur, onderwijs (schoolgebouwen) en in mindere mate het wegnen.

De financiering van investeringen gebeurt hoofdzakelijk via leningen (66%) en kapitaaltoelagen (voornamelijk) van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (30%).

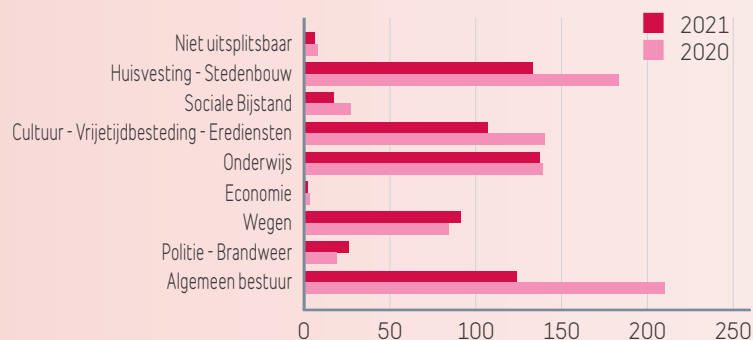
Uitsplitsing van de buitengewone uitgaven volgens economische groep - Begrotingen 2021

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Investerings	608,0	499,1	-21,1%
Overdrachten (kapitaaltoelagen)	25,1	20,6	-4,3%
Schuld (vervroegde terugbetaling, participaties)	5,6	4,6	-
TOTALE BUITENGEWONE UITGAVEN	638,7	524,3	-19,9%

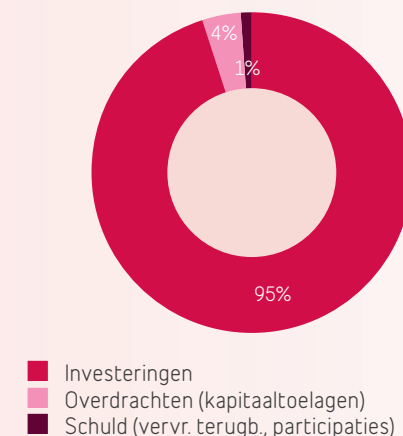
Evolutie van de investeringsuitgaven op basis van de begrotingen en de rekeningen (in miljoen EUR)

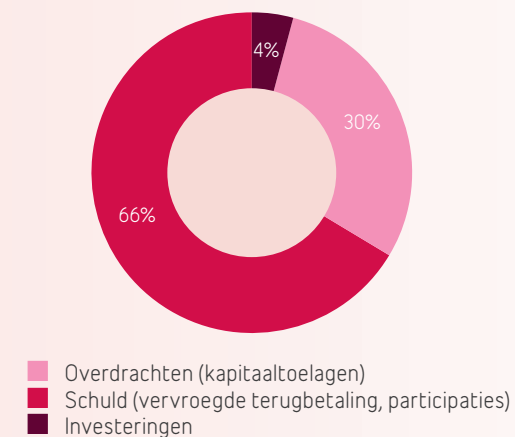
Evolutie van de buitengewone uitgaven volgens de bestemming - Begrotingen 2020-2021

Uitsplitsing van de buitengewone uitgaven volgens economische groep - Begrotingen 2021

Uitsplitsing van de buitengewone uitgaven volgens economische groep - Begrotingen 2021

De Brusselse OCMW's

Exploitatie-uitgaven

De exploitatie-uitgaven van de Brusselse OCMW's bedragen 1.310 miljoen euro, wat neerkomt op een bedrag van 1.075 euro per inwoner. In vergelijking met 2020 stegen deze uitgaven met 5,8%, vooral door een toename van de herverdelingsuitgaven (+7,2%). Ook de personeelsuitgaven stijgen stevig (+4,7%).

De OCMW's stonden duidelijk in de frontlinie om socio-economische gevolgen van de pandemie op te vangen. De lockdowns, de bijna complete stilstand in veel bedrijfstakken en het bruuske koopkrachtverlies bij veel gezinnen deden de aanvragen voor sociale bijstand de jongste maanden fors oplopen.

Zo boekten de Brusselse OCMW's 28,1 miljoen euro exploitatie-uitgaven onder '8790 - Covid-19', uitgaven die rechtstreeks met de gezondheidscrisis verband houden.

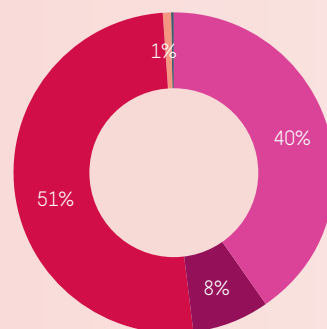
De herverdelingsuitgaven (sociale bijstand) vertegenwoordigen meer dan de helft van de totale exploitatie-uitgaven, tegenover 40% aan personeelsuitgaven. De financiële lasten (-4,4%) vertegenwoordigen slechts 1% van de totale uitgaven, maar anders dan bij de gemeenten en politiezones omvatten ze enkel de rentelasten (en niet de kapitaalaflossingen).

Het niveau en de structuur van de exploitatie-uitgaven variëren aanzienlijk naargelang de socio-economische context van de bevolking en het werkterrein van het OCMW (cf. grafiek per socio-economische cluster).

Uitsplitsing van de exploitatie-uitgaven volgens economische groep – Begrotingen 2021
(in miljoen EUR en in EUR/inw.)

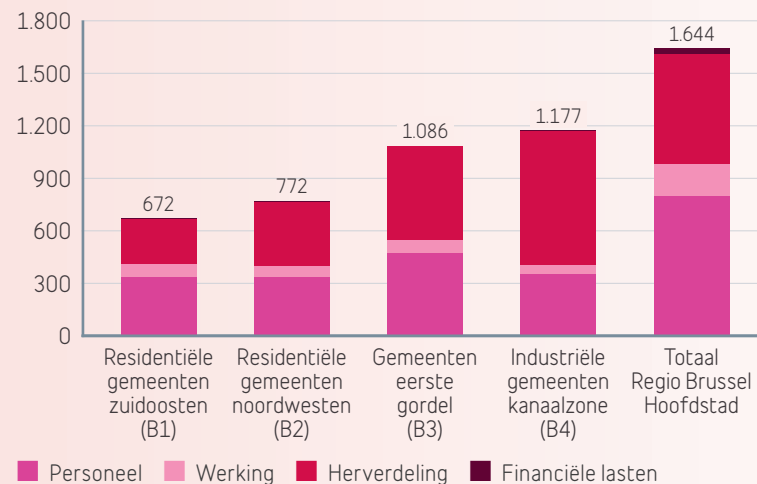
	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Personeel	529,4	434,6	4,7%
Werking	100,4	82,4	3,1%
Herverdeling	667,2	547,7	7,2%
Financiële lasten	10,3	8,4	-4,4%
Overboekingen	2,2	1,8	48,2%
TOTALE EXPLOITATIE-UITGAVEN	1.309,6	1.075,0	5,8%

Uitsplitsing van de exploitatie-uitgaven per economische groep – Begrotingen 2021

■ Personeel
■ Werking
■ Herverdeling
■ Financiële lasten
■ Overboekingen

Structuur van de exploitatie-uitgaven volgens de socio-economische cluster van OCMW's – Begrotingen 2021
(In EUR per inwoner)

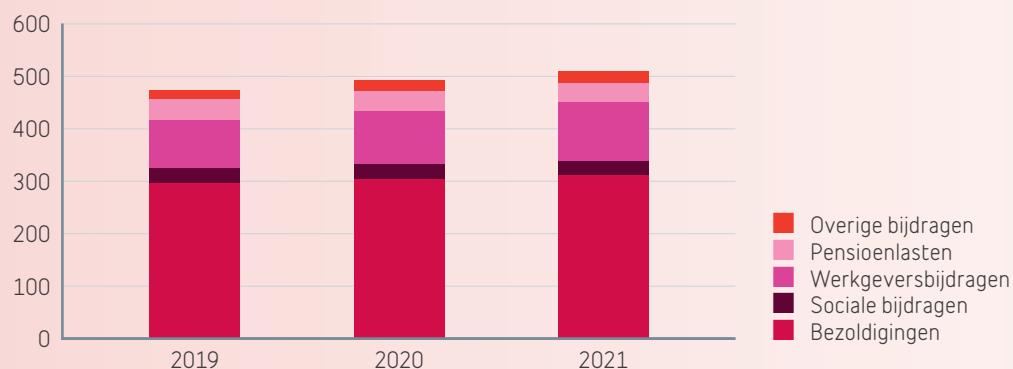

Personeelsuitgaven

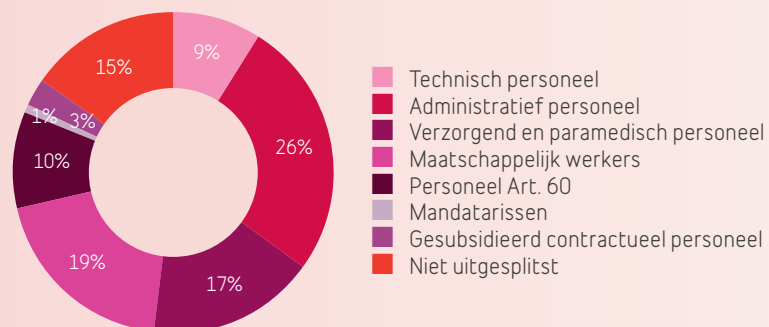
Volgens de statistieken van de gewestelijke administratie "Brussel Plaatselijke Besturen" klokte het personeelsbestand van de Brusselse OCMW's juni eind 2020 af op 6.700 voltijdse equivalenten (VTE), een lichte daling van 24 VTE of -0,4% in vergelijking met het jaar daarvoor. In het totale personeelsbestand duikt het aantal statutaire medewerkers onder de drempel van 15%. Tegelijkertijd zullen de pensioenlasten via de responsabiliseringsbijdrage tot 2025 ongetwijfeld sterk oplopen (cf. kader over de financiering van de pensioenen van het statutair personeel blz. 10)

Door de gezondheids crisis kregen OCMW's veel meer aanvragen voor sociale bijstand te verwerken (cf. infra), wat tot extra administratieve en beheerskosten leidde. In vergelijking met de oorspronkelijke begroting van 2020 liggen de lasten voor maatschappelijk werkers en voor het administratief personeel respectievelijk 7,8 en 5,0% hoger.

Evolutie van de personeelsuitgaven per kostencategorie – Begrotingen 2019-2021

Verdeling van de personeelsuitgaven per werknemerstype – Begrotingen 2021

Herverdelingsuitgaven

De herverdelingsuitgaven (of diverse tegemoetkomingen sociale bijstand) belopen 667 miljoen euro, een toename van 7,2% en dus een duidelijke versnelling t.o.v. 2020 (+2,8%). 65% van dat bedrag alleen al gaat naar de toekenning van het leefloon. Volgens de begrotingen 2021 rekenen de OCMW's op een nieuwe stijging van het leefloon met 4,5%. In relatieve termen tekenen de voorschotten (+34,2%) en de diverse bijdragen in de kosten (+26,2% voor hospitalisatie en verblijf) voor de sterkste stijgingen in 2021.

Volgens statistieken van de POD Maatschappelijke Integratie telde het Brusselse Gewest 43.382 leefloners⁽¹⁾, d.w.z. 35,6 per 1.000 inwoners.

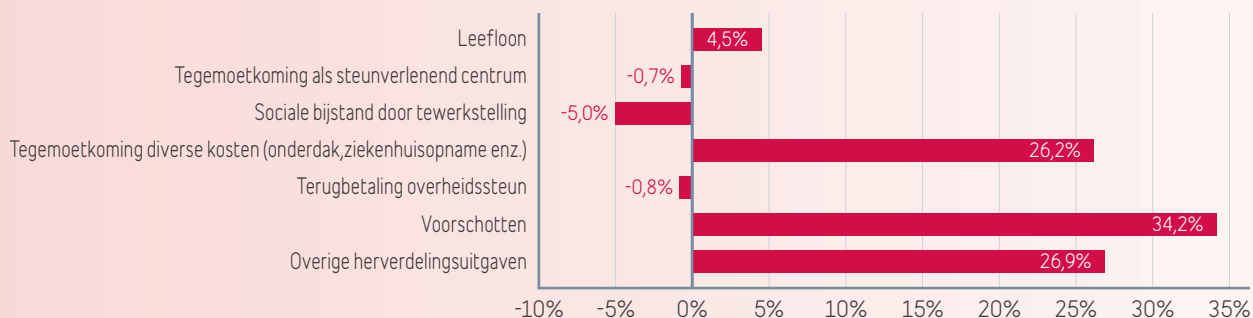
In 2020 kwamen er veel studenten met een leefloon bij (+9,5%).

(1) POD Maatschappelijke Integratie, maandgemiddelde 2020.

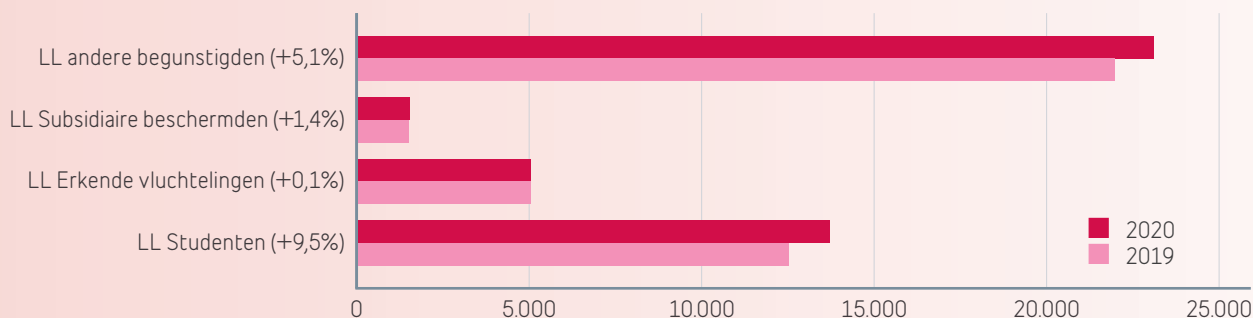
Verdeling van de herverdelingsuitgaven per tegemoetkomingscategorie - Begrotingen 2021

Evolutie van de hoofdcomponenten van de herverdelingsuitgaven - Begrotingen 2020 en 2021

Evolutie van het aantal leefloners (LL)

Structuur van de ontvangsten

De exploitatie-ontvangsten van de OCMW's zijn hoofdzakelijk (81%) afkomstig van toelagen van andere overheden (gemeentedotaties, het verhalen van de sociale bijstand op de Belgische staat enz.). Het saldo van de ontvangsten is afkomstig uit prestaties zoals tegemoetkomingen aan bewoners van rust- en verzorgingstehuizen, begunstigen van thuismaaltijden, huurgelden van vastgoed enz.

Zo boekten de Brusselse OCMW's 8,6 miljoen EUR exploitatie-uitgaven onder '8790 - Covid-19', uitgaven die rechtstreeks verband hielden met de gezondheids crisis.

Federale en gewestelijke steunmaatregelen ten gunste van de OCMW's

Om de toestroom van de vraag naar uitkeringen voor sociale bijstand te verwerken, maakte de federale regering (POD Maatschappelijke Integratie) **een Covid-19-subsidie** van 135 miljoen euro (115 miljoen euro voor sociale bijstand en 20 miljoen euro voor personeels- en werkingskosten) vrij voor OCMW's van het ganse land.

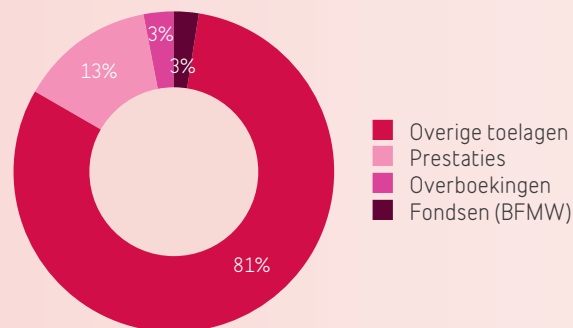
Dit bedrag wordt verdeeld onder de OCMW's, zodat ze zelf aan de eerste noden van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen konden tegemoetkomen.

Bovendien besloten de Brusselse gewestelijke overheden (Gewest en Gemeenschapscommissies) om met een **speciaal opgericht Covid-19-fonds** van 29 miljoen euro alle ondernemingen uit de non-profitsector steun te verlenen, in het bijzonder de diensten en operatoren van de sectoren Sociale Bijstand en Gezondheid, die in deze crisis in de frontlinie stonden.

Structuur van de ontvangsten

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Fondsen (BFMW)	35,8	29,4	9,6%
Overige toelagen	1.078,0	884,9	3,8%
Prestaties	181,2	148,7	-0,4%
Financiële opbrengsten	0,2	0,1	-21,3%
Overboekingen	39,2	32,2	320,6%
TOTALE EXPLOITATIE-ONTVANGSTEN	1.334,3	1.095,3	5,6%

Uitsplitsing van de exploitatie-ontvangsten volgens economische groep - Begrotingen 2021

Ontvangsten uit overdrachten

Bijna de helft van de ontvangsten uit overdrachten van OCMW's is afkomstig van de terugvordering van de sociale bijstand (tegemoetkoming van de Belgische staat, terugbetaling door begunstigten...). De gemeentelijke dotatie en de tegemoetkomingen van het RIZIV (in het kader van de financiering van de rust- en verzorgingstehuizen) zorgen voor respectievelijk 33% en 7% van de ontvangsten uit overdrachten.

Mochten er onvoldoende middelen zijn om de uitgaven voor de opdrachten van OCMW's te dekken, dan zijn de gemeenten volgens de organieke wet van de OCMW's verplicht om met een dotatie dit verschil bij te passen. Op basis van de begrotingen 2021 bedraagt de gemeentedotatie gemiddeld 297 euro per inwoner, een toename van 2,2% in vergelijking met 2020.

Zoals al eerder aangehaald, bestaan er grote verschillen tussen de gemeenten en hun OCMW (zie hoofdstuk over de gemeenten hierboven).

Evolutie van de ontvangsten uit overdrachten volgens de bron van de tegemoetkoming – Begrotingen 2021 (in EUR per inwoner)

	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn	29,2	6,7%
Gemeentedotatie	296,7	2,2%
Tegemoetkoming van de centrale overheid in de sociale bijstand	451,2	2,9%
Tegemoetkomingen van het RIZIV	59,4	-4,2%
Terugvordering van de tegemoetkomingen voor diverse kosten	11,1	-8,6%
Het verhalen van de sociale bijstand op de gerechtigden	22,0	3,7%
Andere ontvangsten uit overdrachten	44,6	9,6%
TOTALE ONTVANGSTEN UIT OVERDRACHTEN	914,2	2,4%

Verdeling van de ontvangsten uit overdrachten volgens de bron van de tegemoetkoming – Begrotingen 2021

Investeringsen

Volgens de begrotingen 2021 bedragen de totale uitgaven of 'investeringsen'⁽¹⁾ van de Brusselse OCMW's 171 miljoen euro, of 7,1% minder dan in 2020.

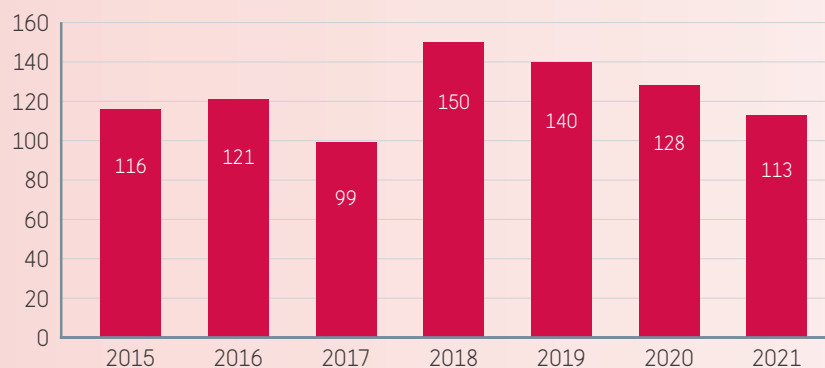
Strikt gezien kwamen de investeringsuitgaven neer op een bedrag van ongeveer 137 miljoen euro, of 113 euro per inwoner. Hiermee zijn de investeringsuitgaven van de Brusselse OCMW's voor het derde jaar op rij gedaald en bevinden zich ze op een van de laagste niveaus van de voorbije 7 jaar.

In 2021 had 48% van de investeringsprojecten betrekking op administratieve gebouwen of op het privépatrimonium. De investeringen in het seniorenbeleid (rust- en verzorgingshuizen, serviceflats...) vertegenwoordigen bijna 37%.

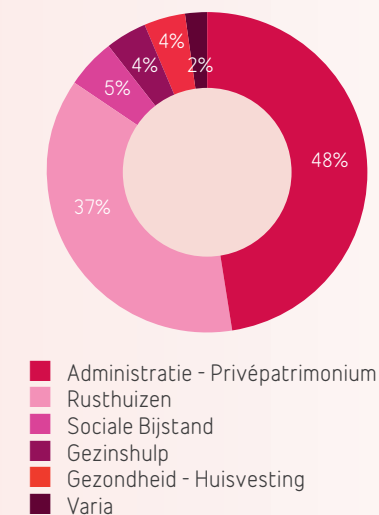
Uitsplitsing van de exploitatie-uitgaven volgens economische groep – Begrotingen 2021

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie (tov 2020)
Investeringsen	137,4	112,8	-10,4%
Overdrachten (kapitaaltoelagen)	1,7	1,4	7,4%
Schuld (kapitaalaflissing)	31,7	26,0	9,3%
TOTALE BUITENGEWONE UITGAVEN	170,8	140,2	-7,1%

Evolutie van de investeringsuitgaven (stricto sensu) van de Brusselse OCMW's – Begrotingen 2015-2021 (in EUR per inwoner)

Verdeling van de investeringen volgens bestemming – Begrotingen 2021

(1) 'Buitengewone' uitgaven in de gemeenteboekhouding.

